CYNGOR CYMUNED LLANDWROG

ASESIAD RISG BLYNYDDOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2020

CYFLWYNIAD

Mae'r asesiad risg hwn yn rhan o reolaeth ariannol, gweinyddol a risg y Cyngor ac mae ganddo sail gyfreithiol yn: Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 o Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) a gyhoeddir o bryd I'w gilydd o dan y Ddeddf Rhaid iddo gael ôi adolygu a'i fabwysiadu gan y cyngor yn flynyddol ar gyfer unrhyw flwyddyn ariannol benodol ac fel rheol ymdrinnir ag ef yn y Cyfarfod Blynyddol. Nod y ddogfen yw dileu risg ac felly amddiffyn enw da y Cyngor.

RHEOLI RISG

Yn gyffredinol, gellir lleihau risg mewn dwy ffordd:
1) Dileu Risg
2)-Lleihau'r tebygolrwydd y bydd risg yn dod yn ddigwyddiad
3) Lleihau'r canlyniadau os bydd yn gwneud hynny.
Yn ei dro, gellir rheoli'r rhain mewn tair ffordd:
1) Gweithio gydag eraill, i reoli tebygolrwydd ac effaith a dileu risg
2) Wedi'i reoli ei hun, i leihau tebygolrwydd ac effaith
3) Cymryd yswiriant digonol. Nid yw hyn yn atal digwyddiad ond mae'n helpu i ddelio â'r canlyniadau.

Pwnc	Math o Risg	Tebygolrwydd	Effaith	Risg	Rheoli y Risg	Gweithredu/ Staff/Cynghorwyr / Eraill
		U yn Uchel; C yn Canolig; I yn Isel	U yn Uchel; C yn Canolig; I yn Isel	U yn Uchel; C yn Canolig; I yn Isel		
Cyllid						
Incwm y Praesept	Heb ei Gyflwyno	I	U	C	**Cyngor** i benderfynu cyn y dyddiad terfynol	
	Gordaliad gan y Cyngor Sir	I	U	C	**Rheolwr** i gadarnhau ei dderbyn ac adrodd i'r Cyngor	
	Cyllideb ddim yn gywir – dim checks	I	U	C	**Rheolwr** Cychwyn o broses cyllidol ym mis Medi (Rhan 1) ac adnabod blaenoriaethau gwariant am y flwyddyn flaenorol erbyn Rhagfyr. Trefniadau monitro chwarterol I fonitro y gyllideb	
Incwm Arall	Arian Parod	I	I	I	**Rheolwr** Mewn achlysur o dderbyn arian parod bydd derbyneb yn cael ei roi a'r incwm yn cael ei fancio; adrodd I'r Cyngor	
	Trefniadau bancio gwael	I	I	I	**Rheolwr** Bancio yn syth, gwyro datganiadau banc; cysoni yr incwm **Aelodau -** spot check	
	Incwm amrywiol ddim yn cael ei gasglu	I	I	I	**Rheolwr** Bancio yn syth, gwyro datganiadau banc; cysoni yr incwm; adrodd I'r Cyngor	
Hawlio TAW	Analysis heb ei wneud	I	C	I	**Rheolwr** Dadansoddiad yn y Cyfrif Incwm a Gwariant	
	Hawliad heb ei wneud	I	C	I	**Rheolwr** Hawlio yn rheolaidd - yn chwarterol.	
Grantiau a Benthyca	Ddim wedi ei dderbyn ar y dyddiad cywir	I	C	I	**Rheolwr** i wyro ac adrodd i'r Cyngor	
Incwm o Fuddsoddiadau	Ddim wedi ei dderbyn ar y dyddiad cywir	I	I	I	**Rheolwr** i wyro ac adrodd i'r Cyngor	
	Buddsoddiadau Gwael	I	U	C	**Cyngor -** adolygu a cofnodi Strategaeth Buddsoddiad Blynyddol	
Incwm Ar Ran Elusen/Mudiad	Wedi ei gymysgu gyda incwm y Cyngor	I	I	I	**Rheolwr** i wahanaiaethu yn y Cyfrif Incwm a Gwariant	
Cyflogau . Taliadau i HMRC – (NI a Treth Incwm)	Cyflog heb ei dalu/ Graddfa anghywir	I	C	I	**Rheolwr** I adrodd yn fisol i'r Cyngor. **Cyngor** i benderfynu ar y taliad am y flwyddyn via y Pwyllgor Cyllid.	
Pensiwn y Rheolwr	Pensiwn heb ei dalu i NEST	I	C	I	**Rheolwr** i adrodd yn fisol i'r Cyngor	
	Pensiwn anghywir (y % anghywir)	I	C	I	**Cyngor** i gofnodi y % yn flynyddol	
Lwfansau Staff	Taliadau Anghyir	I	I	I	**Cyngor** i gadarnhau y lwfans yn flynyddol	
Lwfansau aelodau	Taliadau Anghywir	I	I	I	**Cyngor** i gadarnhau y lwfans yn flynyddol tra'n dilyn argynmellion yr IRP	
	Taliadau heb wedi ei weithredu yn gywir o ran rheolau HMRC	I	C	I	**Cyngor** i ddilyn barn yr Archwilwr Mewnol	
	Nwyddau heb eu derbyn gan y Cyngor	I	C	I	**Rheolwr** I ddilyn I fynu pob archeb	

Costau Uniongyrchol a Gorbenion	Anfoneb wedi ei gyfrif yn anghywir	I	C	I	**Rheolwr** i wyro fod y maths yn gywir a cysoni y talid I'r Cyfrif Inwm a Gwariant a Datganaid Banc	
	Taliad gan y Cyngor yn anghywir	I	U	C	**Rheolwr/ Aelodau** I gadarnhau fod y swm ar y siec yn cytuno gyda'r swm a y rhaglen	
Grantiau Gwariant Cefnogol	Dim grym i dalu , dim cofnod/awdurdod	I	U	C	**Rheolwr/ Aelodau** - conodi y penderfyniad a cofnodi y taliad	
	Conditions not met	I	C	I	**Rheolwr/ Aelodau** - cytuno a cofnodi pob amodau'r grant	
Cyfrif Banc (HSBC)	Banc y cau y cyfrif	I	U	U	**Rheolwr** - cwbwlhau pob holiadur a rhoi gwybod i'r Cyngor	
	Talu credydwyr trwy banc (nid siec) i'r cyflenwyr anghywir	I	C	I	**Rheolwr** I brosesu'r taliad ar ol Cyngor awdurdodi taliadau. Rhoi gwybod I'r Cyngor yn	
Costau Etholiad	Dim darpariaeth	I	C	I	**Rheolwr** I rhoi ystyriaeth iddo wrth lunio y gyllideb y flwyddyn ddilynol	
Reserfau/Balansau	Dim arian yn y banc (cash flow)	I	U	C	**Rheolwr -** rhoi ystyriath iddo wrth sefydlu y gyllideb a rhoi gwbod I'r Cyngor os oes problem ar y llif arian	
Yswiriant	Dim digon o yswirinat mewn achlysur o ddifrod/damwain	I	U	C	**Rheolwr/Aelodau Pwyllgor Cyllid/Cyngor** - adolygu y polisi yswiriant ynn flynyddol	
Rheoliadau Ariannol	Ddim yn diilyn canllawiau	C	U	C	**Rheolwr/Cyngo**r - adolygu yn flynyddol	
Staff	Colled ariannol trwy twyll	I	U	I	**Rheolwr/Aelodau Pwyllgor Cyllid/Cyngo**r Blynyddol -"Fidelity Insurance" I'w adolygu yn flynyddol	
Llif Arian	Dim arian yn y banc i dalu biliau	I	U	I	**Rheolwr -** rhoi ystyriath iddo wrth sefydlu y gyllideb a rhoi gwbod I'r Cyngor os oes problem ar y llif arian	
Archwiliad	Methiant i gwrdd yr amserlen	I	U	C	**Rheolwr -** I gwbwlhau y Datganiad Blynyddol yn unol a'r amserlen. **Cyngor** I benodi Archwiliwr Mewnol cyn cychwyn y flwyddyn ariannol.	
	Adroddiad Gwael	I	U	C	**Cyngor** I weithredu ar unthyw argymhellion	
Asedau						
Asedau - Caeau Chwarae	Colled a difrod	I	U	C	Prynu **gwasaneth arolygydd** - ymweliad gweledol, archwiliad blynyddol	
	Risg ne ddifrod i eiddo 3ydd parti neu unigolion	C	C	C	**Rheolwr** i adolygu "yswiriant atebolrwyd (Public Liability)	
	Cwynion- diim yn cyrraedd safonau	I	C	I	**Cyngor** - sicirhau cyllid digonnol	
Llochesi Bws	Colled a difrod	I	U	C	**Aelodau / Rheolwr** - ymweliad gweledol, archwiliad blynyddol	
	Risg ne ddifrod i eiddo 3ydd parti neu unigolion	C	C	C	**Rheolwr** i adolygu "yswiriant atebolrwyd (Public Liability)	
	Cwynion- diim yn cyrraedd safonau	C	C	C	**Cyngor** - sicirhau cyllid digonnol	
Mynwentydd	Colled a difrod	I	U	C	**Aelodau / Rheolwr** - ymweliad gweledol, archwiliad blynyddol	
	Risg ne ddifrod i eiddo 3ydd parti neu unigolion	C	C	C	**Rheolwr** i adolygu "yswiriant atebolrwyd (Public Liability)	
	Cwynion- diim yn cyrraedd safonau	C	C	C	**Cyngor** - sicirhau cyllid digonnol	
Offer d/o y Rheolwr	Cyfrifiadur - colled a difrod	I	C	C	Rheolwr - cadw'n ddiogel	
	Cyfrifiadur - dim trwyddedau priodol	I	C	C	**Rheolwr** - cadw rhestr o'r trwyddedau a dyddiadau. **Cyngor** - cyllid digonnol	
	Argraffydd - colled a difrod	I	I	I	**Rheolwr** - storio yn ddiogel	
	Cabinet - colled a difrod	I	I	I	**Rheolwr** - storio yn ddiogel	
Cofnodion a Dogfennau Eraill	Colled a Difrod - Cofnodion Caled	I	U	C	**Rheolwr** - storio yn ddiogel	
	Ffeiliau ar y cyfrifiadur	I	U	C	**Rheolwr** - trefnu "back up" wythnosol. Defnyddio "icloud"	
Yswiriant	Yswiraint annigonol ar asedau y Cyngor	I	U	C	**Cyngor via Pwyllgor Cyllid** - adolygiad blynyddol	
Cyfreithiol, Gweinyddol a Cadw Cofnodion						
Pwerau Cyfreithiol	Gweithredu neu Taliad yn Anghyfreithlon	I	U	C	**Aelodau/Rheolwr** - Hyfforddiant digonol ar grym statudol(legal powers)	
	Trefniadau Gweinyddol ddim yn statudol	I	U	C	**Rheolwr** - Hyfforddiant digonol ar grym statudol(legal powers)	

	Gwneud penderfyniadau annilys-gweithredu heb awdurod/grym	I	U	C	**Aelodau/Rheolwr** - Hyfforddiant digonol ar grym statudol a trefniadau (legal powers). Trefniadau Hawl Dirprwyo mewn lle	
Buddiannau Aelodau a côd Ymddygiad	Buddiant Personol ac yn Rhagfarnnu	I	U	C	**Aelodau** - arwyddo'r Cod Ymddygiad, datgan buddiant i'w arwyddo a'i gofnodi, hyfforddiant fel bo'r angen	
Rheolau Sefydlog	Yn ffit i bwrpas ac yn gyfredol	I	U	C	**Cyngor** - adolygu AGM	
Cofnodion a Ffeiliau	Colled a Difrod	I	U	C	**Cyngor** - cabinets addasa c yswiriant addas	
	Diffyg cydymffurfio â gofynion cyfreithiol ar gyfer mynediad cyhoeddus i gofnodion	I	U	C	**Cyngor / Rheolwr** - cyllid digonnol i gynnal gwefan. Uwchraddio'r gwefan yn flynyddol. Hyffordiant fel bo'r angen	
Cofnodion Cyfarfodydd	Yn gywir ac yn gyfreithiol	I	U	C	**Cyngor** - cadarnhau cofnodion yn y cyfarfod dilynol	
Cofnodion a Rheolaeth Ariannol	Prosesau yn gywir ac yn gyfredol	I	U	C	**Rheolwr** - hyfforddiant fel sy'n berthnasol	
Cofnodion Cyfrifiadur/ Gwefan a Cyfrynhau Cymdeithasol	Colled neu lygredd ac hacio o cofnodion electroneg trwy fethiant dechnoleg	I	U	C	**Rheolwr** - cadw ffeilaiu ar gyfrwng gwahanol (back up). Cyllid digonol i gadw y maddalwedd y cyfrifiadur yn gyfredo;	
	Colled neu lygredd trwy ymyrraeth yn y rhyngrwyd	I	U	C	**Rheolwr** - diweddaru meddalwedd "anti vurus" . Cyllid digonol ar gyfer diiweddaru meddalwedd.	
Rheoli Dogfennau	Prosesau annigonol i reoli dogfennau	I	U	C	**Rheolwr -** copi o gohbiaeth allanol i'r Cadeirydd a unrhyw aelod sydd gyda diddordeb. Cwbwlhau ffurflenni yn brydlon ar ôl cyfarfdodydd. Neu cadw ar agor hyd nes bydd datrysiad	
Ymgynghoriad Prosesau a cofnodion	Prosesau annigonol ar gyfer delio a ymgynghoriad gan cyrff eraill	I	C	I	**Rheolwr** - pob ymgynghoriad i ddod i sylw'r Cyngor yn fisol	
Amddiffyn trydydd partion	Niwed i 3ydd parti unigolion neu eiddo , gwasanethau neu torri gwarchod data o ganlyniad I esgelustod y Cyngor, neu ei weithredoedd, perchnogaeth gwasanaethau neu mwynderau.	I	U	C	**Cyngor/Rheolwr** - Adolygu yn flynyddol Yswiriant Cyflogwyr ac Atebolrwydd Cyhoeddus o natur sylweddol. **Aelodau / Staff**- system hyffordiant. Cyngor - adolygu a chymeradwyo Polisi Iechyd a Diogelwch	
	Diogelu Data ddim yn cwrdd a gofynion GDPR	I	U	C	**Cyngor/ Rheolwr** - oll i dderbyn hyfforddiant ac i weithredu Polisi Gwarchod Data cadarn	
	Torri Diogelu Data	I	U	C	**Cyngor/ Rheolwr** - oll i dderbyn hyfforddiant ac i ddilyn polisïau sydd wedi ei mabwysiadu	
Cofnodion - Diogelu Data	Diolgelu Data ddim yn cwrdd a gofynion GDPR	C	U	C	**Cyngor/ Rheolwr** - oll i dderbyn hyfforddiant ac i weithredu Polisi Gwarchod Data cadarn	
	Torri Diogelu Data	C	U	C		
Talu Contractwyr	Yswiriant Atebolrwydd	I	U	U	**Rheolwr -** ensure that all contractors have a valid poblic liability insurance. Ensure that contractors insurance is valid annually where long term agreements I sentered into (ie ground maintenance)	
Iechyd a Diogelwch						
Amddiffyn Staff, Cynghorwyr, Contractwr, Gwirfoddolwyr a Trydydd Parti	Niwed, colled, anaf neu marwolaeth i bersonau	I	U	C	**Cyngor/ Rheolwr** - Yn flynyddol adolygu lefelau yswiraint y Cyflogwr ac Atebolrwydd Cyhoeddus. **Aelodau / Staff** - i dderbyn hoffforddiant. **Cyngor** adolygu polisi Iached a Diogelwch yn rheolaidd	
	Diffyg arbenigedd	C	U	U	**Cyngor** Comisiynu gwasanethIechyd a Diogelwch proffesiynol	
Staff a Gwirfoddolwyr						
Busnes, Gwydnwch a Parhad	Colli personel allweddol - Staff a Cynghorwyr	I	U	C	**Aelodau / Rheolwr** - Oriau, iechyd, straen, hyfforddiant, salwch hir dymor, ymddiswyddiad annisgwyl i'w fonitro a'i reoli fel sydd yn berthnasol. Rheolwr i gael cytundeb cyflogaeth ac amodau gwaith modern . **Rheolwr** - i argymell lefelau priodol o satff	Cyngor i drefnu Cynllun Pahad Gwasanaeth i gynnwys trefniant talu credydwyr mewn achlysur os byddai'r Rheolwr I ffwrdd o'I waith am gyfnod
Lles	Colli personel allweddol - Staff a Cynghorwyr	I	U	C	**Aelodau / Rheolwr** - Oriau, iechyd, straen, hyfforddiant, salwch hir dymor, ymddiswyddiad annisgwyl i'w fonitro a'i reoli fel sydd yn berthnasol. Rheolwr i gael cytundeb cyflogaeth ac amodau gwaith modern .	

PENDERFYNIAD AC MABWYSIADU

Cafodd y gweithdrefnau rheoli risg fel y'u dogfennwyd uchod eu hadolygu, eu cymeradwyo a'u mabwysiadu trwy benderfyniad gan y Cyngor dyddiedig 27 Gorffennaf 2020

Arwyddwyd ____ Cadeirydd	Arwyddwyd ______________________________ Rheolwr